

Název projektu	POSELSTVÍ KŘEŠŤANSKÝCH SVÁTKŮ
Název programu	PŮJDEM SPOLU ZA SVĚTLEM
Cílová skupina	Předškoláci a žáci 1. – 2. třídy základní školy
Charakteristika programu	Žáci vstoupí do příběhu, který začíná ve městě Nazaretě. Společně s Marií a Josefem se vydávají na dalekou a náročnou cestu, navrhují a ztvárňují možné nástrahy a nebezpečí, které se jim na ní mohou přihodit. Poté hledají nocleh v Betlémě, při kterém zažívají pocit odmítnutí. Zdánlivě idylický obrázek miminka v jeslích mezi zvířátky se jim tak ukazuje v trochu jiném světle. Ve světle toho, co vše musela Marie s Josefem zažít a zvládnout s důrazem na otevřenost jejich srdcí.
Hlavní myšlenka	Marie s Josefem v Betlémě naráží na zavřené dveře domů, nikde pro ně není místo. Na první pohled nevlídná jeskyně jim poskytuje přístřeší a pocit bezpečí. Jsou vždy naše srdce otevřená jako jeskyně nebo jsou vůči někomu či něčemu zavřená jako domy v Betlémě?
Cíle	<ul style="list-style-type: none"> • žáci se seznámí s vánočním příběhem Marie a Josefa putujících do Betléma a s událostmi v Betlémě • uvědomí si náročnost cesty, pocit odmítnutí a pocit radosti při narození dítěte • na základě získaných informací a vlastního prožitku hledají paralelu mezi vánočním příběhem a vlastním životem • zamýšlí se nad otevřeností svých srdcí a vlastní štědrostí
Průřezová témata	<ul style="list-style-type: none"> • vánoční zvyky a tradice • křesťanství, Židé, Bible • sebepoznání a sebepojetí • komunikace • lidské vztahy (rozvoj postojů k toleranci, empatii a k harmonickým mezilidským vztahům) • sociální rozvoj, princip sociálního smíru a solidarity • kolektivní práce, práce ve skupinách

SCÉNÁŘ PROGRAMU

- ✧ Aktivita „Vstup do příběhu“: vstup do biblického příběhu
- ✧ Aktivita „S Marií v Nazaretě“: seznámení s postavou Marie a Josefa v Nazaretě, ztvárnění běžného dne lidí v Nazaretě pomocí živých obrazů
- ✧ Aktivita „S Marií na cestě“: prožití a uvědomění si, jak náročná cesta do Betléma musela být, ztvárnění cesty pomocí narativní pantomimy
- ✧ Aktivita „S Marií v Betlémě“: uvědomění si, jaké muselo být odmítnutí Marie a Josefa
- ✧ Aktivita „S Marií v jeskyni“: společný kruh jako symbol otevřenosti, sounáležitosti, vzájemné lásky a tolerance.

POMŮCKY

- ✧ kostým pro Marii; Josefa; posla; obyvatele domů, kteří odmítají Josefa a Marie (stačí jen část kostýmu – pokrývka hlavy, plášť, apod.)
- ✧ čtyři velké svíčky
- ✧ biblické postavičky či obrázek svaté rodiny.

PODROBNÝ KOMENTÁŘ K JEDNOTLIVÝM BODŮM SCÉNÁŘE

AKTIVITA – VSTUP DO PŘÍBĚHU

- vstup do biblického příběhu

✧ **Popis aktivity:**

Žáci sedí v kruhu na koberci nebo na židličkách. Lektor se jich ptá, zda znají nějaký příběh o Josefovi a Marii a že by je rád do tohoto příběhu vzal. Lektor žákům sdělí, v jaké zemi se příběh odehrává. Poté se zeptá, jak se asi do takového příběhu dostanou. Žáci odpovídají. Lektor jim sdělí, že se do tohoto příběhu dostanou pomocí říkanky:

Půjdem spolu do Betléma,

Zavři oči, už tam jsem.

Půjdem spolu do Betléma,

Půjdem spolu za světlem.

Lektor naučí žáky říkanku. Poté ji všichni společně řeknou a při ní zavřou oči. To bude způsob, jak se mohou dostat do příběhu. Během této říkanky, druhý lektor zhasne a připraví se v rohu místnosti scéna: Postava Marie (třetí lektor v roli), která znázorňuje, že spí a rozsvícená svíce.

AKTIVITA – S MARIÍ V NAZARETĚ

- seznámení s postavou Marie a Josefa v Nazaretě, ztvárnění běžného dne lidí v Nazaretě pomocí živých obrazů

* Popis aktivity:

Lektor s žáky otevře oči. Druhý lektor v roli Josefa drží v ruce rozsvícenou svíci, přivítá žáky a sdělí jim, kde se ocitli a aby se vydali za ním. Dovede je k obrazu spící Marie (třetí lektor v roli Marie). Marie se probudí a řekne jim, že jsou v Nazaretě a že je právě noc a všichni spí. Žáci se tedy posadí (položí) na zem a dělají, že spí. Lektor začne po chvíli vyprávět a žáci to, co slyší, ztvárňují všichni společně pomocí pantomimy. (Je důležité, aby lektor tuto pantomimu dělal s žáky).

Nad městem Nazaret začalo pomalu vycházet slunce. V dáli zakokrhal kohout a lidé se začali postupně probouzet. Nasnídali se, uklidili dům, uvařili oběd. Poté si začali chystat věci, které by mohli prodat na trhu.

Lektor vyzve žáky k tomu, aby jmenovali, co vše mohou prodávat na trhu – věci ztvárňují všichni společně pantomimou. Lektor poté pokračuje:

Když si vše nachystali, vydali se na trh do města. Když však přišli, zaslechli silný hlas muže.

V tomto okamžiku druhý lektor (tak, aby nebyl vidět) oznámí lidem:

Haló, haló, všichni obyvatelé Nazareta dobře poslouchejte, náš císař Augustus vydal nařízení, aby se všichni lidé nechali zapsat ve městě, odkud pochází jeho rod.

Žáci se posadí na zem a sledují scénu, která se před nimi odehrává. Za Marií (lektor v roli) přichází Josef (druhý lektor v roli) a vedou dialog o tom, že se musí vydat do Betléma, aby se Josef nechal zapsat.

AKTIVITA – S MARIÍ NA CESTĚ

- prožití a uvědomění si, jak náročná cesta do Betléma musela být, ztvárnění cesty pomocí narativní pantomimy

* Popis aktivity:

Lektor v roli Marie a Josefa se vydává s žáky na cestu do Betléma. Josef nese svíci a žáci třetí lektor jej společně s žáky následují. Lektor se během cesty několikrát zastavuje a říká žákům, co se jim na cestě mohlo stát. Žáci to všichni společně vyjadřují pomocí živých obrazů. (museli přejít přes poušť, kde bylo velké vedro a měli

žízeň, poté stoupali do prudkých hor, kde začalo silně pršet a oni se museli někam schovat, poté museli překročit řeku, která byla velmi rozvodněná, atd.)

Lektor při tom může s žáky komunikovat. Jak se cítíte? Kam jste se před deštěm schovali? Jak se dostanete přes řeku? Atd.

Pokud jsou žáci starší, může je lektor rozdělit do několik skupin. Každá skupiny si představí, co se mohlo Marii s Josefem na cestě stát. Pomocí živého obrazu pak tuto situaci ztvární. Ostatní zkouší uhodnout, co daný obraz znamená. Lektoři v roli Marie a Josefa mohou po každém obrazu okomentovat, jak daná situace musela být náročná a jak se při ní cítili.

AKTIVITA – S MARIÍ V BETLÉMĚ

- Uvědomění si, jaké muselo být odmítnutí Marie a Josefa

✧ **Popis aktivity:**

Lektoři v rolích a lektor doprovázející žáky dojdou do Betléma (do dalšího rohu místnosti). Lektor v roli Josefa sdělí žákům, že si musí najít místo, kde přenocují. Lektor, který doprovází žáky a není v roli, řekne dětem, že se nyní podíváme na to, jak Josef s Marií hledají nocleh. Vyzve je, aby vytvořili tři skupiny, a každá z nich vytvoří kruh. Tyto kruhy budou vyjadřovat jednotlivé domy. Lektoři v roli Josefa a Marie obejdou postupně všechny domy (kruhy). Do každého kruhu vždy vstoupí třetí lektor v roli obyvatele domu, který pokaždé Josefa s Marií žádající o nocleh spolu s žáky odmítne. Kruh se vždy může otevřít a zase zavřít.

Po všech odmítnutí přichází k Marii a Josefovi třetí lektor v roli ženy, která Josefovi a Marii poradí, že mohou přenocovat v nedaleké jeskyni.

AKTIVITA – S MARIÍ V JESKYNI

- společný kruh jako symbol otevřenosti, sounáležitosti, vzájemné lásky a tolerance.

✧ **Popis aktivity:**

Lektor vyzve žáky, aby s jednotlivých domů – kruhů, které zůstaly pro Josefa a Marii zavřené, vytvořili jeden velký kruh, který bude vyjadřovat jeskyni a která se Josefovi a Marii otevírá a poskytuje jim bezpečí a útočiště. Kruh se v jednom místě otevře a dovnitř vstupují lektoři v roli Marie a Josefa. Stojí uprostřed kruhu a rozsvěcují další svíci.

Lektor žákům řekne, že v tomhle okamžiku musíme příběh opustit. Společně zavrou oči a řeknou říkanku. (Místo do Betléma se použije v říkance z Betléma.) V okamžiku, kdy se dostanou žáci z příběhu, posadí se do kruhu, kde je uprostřed umístěn obraz

Josefa, Marie a malého Ježíška - vytvořen může být např. z biblických postaviček. Kolem nich umístí lektor několik kamínků, které budou vyjadřovat jeskyni.

Lektor dovypráví příběh, že do Betléma přišli pastýři a možná mu i něco přinesli. (Do obrazu můžeme umístit i ovečky a pastýře.)

Lektor poté vyzve žáky, aby si každý vybral jeden kamínek a vzal si jej do ruky. Každý za sebe vymyslí svůj dárek, který by chtěl věnovat malému Ježíškovi. Jeden po druhém vysloví, co Ježíškovi daruje a umístí tento dárek (kamínek) k Ježíškovi (do obrazu). Dárek bude symbolizován kamínkem, který si před chvílí každý žák vzal.

Závěrečná myšlenka:

Když Marie s Josefem hledali nocleh, všechny domy jim zůstali zavřené, nikdo je nechtěl pustit dál. Možná i my jsme někdy zavření – máme zavřené srdce a nechceme do něj nikoho pustit. Nechceme se s někým kamarádit, nechceme někomu pomoci, jsme na někoho protivní a nepříjemní. Marie s Josefem se nakonec dostali do jeskyně, která byla otevřená nejen pro ně, ale i pro všechny, kteří se chtěli na novorozeného Ježíška podívat, a možná právě tato jeskyně by nám mohla připomenout, že je fajn otevřít svá srdce pro ostatní, pro ty kamarády, které odmítám, pro někoho koho nemám rád, pro ty, kteří potřebují moji pomoc nebo moje pohlázení - nějaké dobré slovo. Zkusme tedy nenechat svá srdce zavřená, jako domy v Betlémě, ale otevřeme je jako tu jeskyni všem, které máme kolem sebe!

(Lektor může s dětmi vyjádřit i pohybem rukou zavřené a otevřené srdce.)